

Sak 7/15

- **Fastsetting av ny kvote for betinget skadefelling av jerv i Hedmark i 2015.**

Bakgrunn

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr 174 (2003-2004) ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for ulv, brunbjørn, gaupe, jerv og kongeørn. Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt. I Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), av 18.3.2005 nr 242, er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art og region, jf. §§ 7 og 4.

Rovviltnemnda vedtok den 25. mars 2015 en kvote på 10 jerver for betinget skadefelling i 2015. Etter at rovviltnemnda fattet sitt vedtak er det dokumentert 9 ynglinger av jerv i Hedmark. Tre av disse ynglingene, med totalt 10 jerver, er tatt ut ved hiuttak etter vedtak fra Miljødirektoratet. I henhold til rovviltforskriftens § 7 skal all irregulær avgang av dyr etter at vedtak er fattet trekkes fra kvoten. Det gjenstår derfor ingen dyr på den kvoten for betinget skadefelling av jerv som ble fattet av rovviltnemnda den 25. mars 2015. Rovviltnemnda anser det derfor nødvendig å gjøre en ny vurdering av kvoten for betinget skadefelling.

Styrende dokumenter

Rovviltforliket

Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket) legger nye føringer for forvaltningen av brunbjørn, gaupe og jerv, bl.a. når det gjelder uttak av skadegjørende individ.

Naturmangfoldloven

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009 nr 100, legger rammen for forvaltningen av naturressursene, jf. § 1. Etter § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og artene skal forekomme i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Naturmangfoldloven § 7 sier at prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingene skal framgå av beslutningen. Tiltak etter naturmangfoldloven skal også avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målsettingen nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning i rovviltforskriften § 1.

Rovviltforskriften

Rovviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, gaupe, jerv og ulv, mens de regionale bestandsmålene for Hedmark er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 5 – Hedmark – skal ha 10 ynglinger av gaupe, fem ynglinger av jerv og tre ynglinger av brunbjørn, samt tre ynglinger av ulv i samarbeid med region 4 (Oslo, Akershus og Østfold). Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11. Rovviltnemndene har også vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger av bjørn i Norge eller mer. Det er et absolutt krav om at nemnda må være beslutningsdyktig i henhold til § 7 fjerde ledd. Ved vurdering om nemnda har myndighet legges data om siste års yngling for brunbjørn og ulv til grunn, mens gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger legges til grunn for gaupe og jerv, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum.

I § 7 andre ledd heter det:

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Om skadefelling

Skadefelling er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8; skadefelling av brunbjørn, gaupe, jerv og ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Fylkesmannen innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som fattes kan gjelde i perioden 1. juni til 15. februar, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut i fra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen. Vedtak om skadefelling er frikoblet fra grunneierretten.

Bestandsstatus og -utvikling hos jerv i Hedmark

Jervebestanden i Norge er gjennom flere år estimert med bakgrunn i registrering av antall ynglehi. For perioden 2012 til 2014 er det et gjennomsnitt på 54,7 ynglinger av jerv i Norge. Ut i fra dette er bestanden av jerv i Norge estimert til 343 ± 46 voksne individer tidlig på våren 2014 (NINA rapport 1086). Ut i fra et gjennomsnitt på 9 ynglinger i Hedmark i perioden 2012 til 2014 har NINA beregnet at jervebestanden i Hedmark er på 56 ± 11 dyr (tabell 3).

Tabell 1: Antall ynglinger av jerv i Hedmark i perioden 2008 til 2014, beregnet bestand, antall hiuttak hvor tise og/eller valper er tatt ut og all kjent avgang av jerv i Hedmark i samme periode (jerv tatt ut ved ekstraordinære uttak og ved skadefelling er angitt i parentes).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ynglinger	8	5	10	12	10	7	10	9*
Estimert								
bestand	46,9	36,2	49,0	55,6	65,9	59,7	56	-
Hiuttak	1	1	1	3	2	2	2	3*
Avgang	8 (4)	4 (3)	13 (2)	23 (13)	26 (12)	14 (3)	18 (8)	12 (10)*

* Foreløpige data så langt i 2015.

Kilder:

- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2008. NINA Rapport 398
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2009. NINA Rapport 508
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2010. NINA Rapport 614
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2011. NINA Rapport 757
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2012. NINA Rapport 898
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2013. NINA Rapport 981
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2014. NINA Rapport 1086

Vurderinger og innstilling fra sekretariatet

Vurderinger i forhold til hjemmelsgrunnlag

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften § 8, når kravene § 7 og de regionale bestandsmålene, jf. § 4 første ledd bokstav e, er oppfylt (tabell 4). Gjennomsnittet for de tre siste årene legges til grunn for gaupe og jerv, jf. § 7 første ledd, tredje punktum.

Tabell 2: Regionalt bestandsmål for jerv i Hedmark, samt gjennomsnittlig antall ynglinger for 2012, 2013 og 2014.

	Jerv
Regionalt bestandsmål	5
Gjennomsnittlig antall ynglinger 2012 - 2014	9

Kilde:

- NINA Rapport 1086

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Imidlertid er det vanskelig å beskatte små bestander; for hard beskatning behøver ikke å synes før etter flere år, og selv små tilfeldigheter i bestanden kan føre til at rekrutteringen blir dårligere en tid.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark. Med 'differensiert forvaltning' menes at "*hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene*". Forvaltningsplanens "sonering" mellom prioriterte beiteområder og områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt vil ligge til grunn for Fylkesmannens vurderinger ved saksbehandling av søknader om fellingstillatelse. Terskelen for å innvilge en fellingstillatelse vil være høyere i områder som er prioritert for å oppnå bestandsmålet for rovvilt og hvor det er iverksatt tyngre forebyggende tiltak enn i prioriterte beiteområder. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Ut i fra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for jerv i Hedmark, mener sekretariatet å ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for betinget skadefelling, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres rovviltbestandene, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragrafene 9 og 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

Ved vurdering av kvote for betinget skadefelling skal rovviltnemnda, ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Om kvote for betinget skadefelling

Gjennomsnittet for antall ynglinger i Hedmark de tre siste årene (2012-2014) er på 9 og godt over det regionale bestandsmålet (tabell 4). Registrering av ynglinger inneværende år er fortsatt pågående, så langt er det dokumentert 9 ynglinger av jerv i Hedmark i 2015. Etter sekretariatets vurdering har nemnda myndighet til å fastsette kvote for skadefelling av jerv i 2015, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7. I 2014 fastsatte rovviltnemnda en skadefellingskvote på 4 jerver før beitesesongen. Kvoten ble i august 2014 utvidet til totalt 7 jerver. Det ble felt 2 dyr på skadefelling i beitesesongen 2014. I jaktperioden 2014/2015 ble det felt 11 dyr på lisensjakt.

Rovviltnemnda vedtok den 25. mars 2015 en kvote på 10 jerver for betinget skadefelling i 2015. Etter at rovviltnemnda fattet sitt vedtak er det dokumentert 9 ynglinger av jerv i Hedmark. Tre av disse ynglingene, med totalt 10 jerver, er tatt ut ved hiuttak etter vedtak fra Miljødirektoratet. I henhold til rovviltforskriftens § 7 skal all irregulær avgang av dyr etter at vedtak er fattet trekkes fra kvoten. Det gjenstår derfor ingen dyr på den kvoten for betinget skadefelling av jerv som ble fattet av rovviltnemnda den 25. mars 2015.

Ut fra status, utvikling i jervebestanden og kjent avgang de siste årene samt omfang av jerveskader siste år, anbefaler sekretariatet at det settes en ny kvote for betinget skadefelling på 6 jerver i Hedmark i 2015. Sekretariatets vurdering er at denne kvota ikke er til hinder for at bestandsmålet nås neste år.

Sekretariatets forslag til vedtak

Kvote for betinget skadefelling av jerv

Rovviltnemndas vedtak fattes med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7.

Rovviltnemnda viser til den nasjonale målsettingen om fem årlige ynglinger av jerv i Hedmark. Nemnda anser at jervebestanden ligger over bestandsmålet, og at nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling av jerv.

For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av jerv anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling av jerv i Hedmark.

Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark, jf. § 8. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte skadefellingskvoten på seks jerver ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jf. § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

Det fastsettes en kvote på seks jerver for betinget skadefelling.